

Το μυστήριο της Σινδόνης του Τορίνου

Δρς Στράτος Θεοδοσίου και Μάνος Δανέζης

Επίκουροι καθηγητές Αστροφυσικής
Τμήμα Φυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Ian Wilson, στο βιβλίο του «Το σάβανο του Ιησού-Το μυστήριο της Σινδόνης του Τορίνου» (1980) αναφέρει ότι στην ιερά Σινδόνη που φυλάσσεται στον Καθεδρικό ναό του Τορίνου, αν αυτή είναι το ιερό σάβανο του Ιησού, διαγράφεται το αχνό αποτύπωμα της ράχης και του μπροστινού μέρους ενός γεροδεμένου ρωμαλέου άνδρα με γενειάδα και μακριά μαλλιά, που βρίσκεται στη στάση νεκρού. Η ιερά Σινδόνη φτιαγμένη από μείξη βαμβακιού και λινού έχει μήκος 4.10 μέτρα και πλάτος 1.40 μέτρα και ο άνθρωπος που διαγράφεται πάνω σ' αυτήν φαίνεται ότι ήταν ψηλός περίπου 1.81 μέτρα, είχε ρωμαλέο σώμα, με καλές αναλογίες και άκρα κομψά χωρίς φανερά σημάδια σκληρής δουλειάς. Η ηλικία του τοποθετείται μεταξύ τριάντα και σαράντα πέντε ετών, όπως έκριναν οι ειδικοί επιστήμονες από την ανάπτυξη των μαλλιών, της γενειάδας και από τη γενική σωματική του εμφάνιση. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου του μοιάζουν με τον τύπο της φυσιογνωμίας του Ιησού, όπως τον θέλει η παράδοση. Τα μάτια του είναι κλειστά, ενώ σταυρωμένα είναι τα χέρια του και ακουμπισμένα πάνω στην κοιλιά του, όπως συνήθιζαν οι Ιουδαίοι να ενώνουν τα χέρια του νεκρού κατά τον ενταφιασμό. Συνεπώς η αυθεντικότητα της εικόνας ενός εσταυρωμένου ανθρώπου είναι αδιαμφισβήτητη και δεν μπορεί κατ' ουδένα τρόπο να είναι κατασκεύασμα κάποιου καλλιτέχνη.

Σύμφωνα με την παράδοση η αγία Σινδόνη είναι το ύφασμα με το οποίο ο Ιωσήφ ο από Αριμαθαίας και ο Νικόδημος τύλιξαν το σεπτό σώμα του Κυρίου μετά την αποκαθήλωσή του από τον σταυρό και το ενταφίασαν. Συνεπώς η Σινδόνη του Τορίνου, σύμφωνα με την άποψη πολλών, μπορεί να είναι το σάβανο του Ιησού και να έχει περισωθεί από τότε. Η ιστορία αναφέρει ότι ανακαλύφτηκε το 1353 στην εκκλησία του Λιρύ (Lirey) στην Καμπανία αφιέρωμα του ιππότη Ζοφρουά ντε Σαρναί (Geoffroi de Charnay) άρχοντα του Λιρύ (Lirey). Η παράδοση όμως αναφέρει ότι η ιερά Σινδόνη βρισκόταν αρχικά στην Ιερουσαλήμ, όπου και την προσκύνησε το 670 μ.Χ. ο Γάλλος επίσκοπος Arculf. Από εκεί πιθανόν να μεταφέρθηκε στην Εδεσσα, σημερινή Ούρφα, και από εκεί στην Κωνσταντινούπολη, γύρω στο 1000 μ.Χ., όπου παρέμεινε στον ναό της Παναγίας των Βλαχερνών μέχρι το 1204. Όταν η Βασιλεύουσα έπεσε στα χέρια των σταυροφόρων κατά την Δ' Σταυροφορία, κάποιος Ναΐτης σταυροφόρος κατακτητής, κατά τις λεηλασίες που ακολούθησαν, την άρπαξε ως λάφυρο. Ίσως ήταν ο Othon de la Roche, που τη μετέφερε το 1205 στην Αθήνα, όπου λέγεται ότι εγκαταστάθηκε. Έτσι, η ιερά Σινδόνη φαίνεται ότι πέρασε διαδοχικά από τους Φράγκους άρχοντες της Αθήνας, της Βοστίτσας (Αιγίου), της Καρπινής (Καλαβρύτων) και της Ζακύνθου. Είναι ιστορικά εξακριβωμένο ότι η Μαργαρίτα ντε Σαρναί (Margarita de Charnay) —απόγονος του δούκα Εκτορα Λουσιγιάν της Κύπρου και μιας πριγκίπισσας της Ιερουσαλήμ— πήρε μαζί της το ιερό κειμήλιο επιστρέφοντας από την Ελλάδα στη Γαλλία —μετά το 1353—, για να το διαφυλάξει. Δεν είναι όμως ιστορικά εξακριβωμένο αν πρόκειται για τη Σινδόνη του Τορίνου ή για κάποιο άλλο κειμήλιο. Στη συνέχεια, η ιερά Σινδόνη, κατά τον R. Hoare (1978), πέρασε στη βασιλική οικογένεια της Σαβοΐας το 1452. Κατ' άλλους αυτή η προσφορά έγινε από την ίδια τη Margarita de Charnay, εγγονή του Geoffroi de Charnay. Στις 4 Δεκεμβρίου του 1532 και ενώ φυλασσόταν στον ναό του

Σανμπερύ (Chambéry) της Γαλλίας σε ειδική ασημένια θήκη, κινδύνευσε να καταστραφεί ολοκληρωτικά από μια πυρκαγιά που ξέσπασε στον ναό από άγνωστη αιτία. Το 1578 η ιερά Σινδόνη μεταφέρθηκε στο Τορίνο, στην νέα έδρα του Οίκου της Σαβοΐας, και από το 1664 φυλάσσεται σε ειδική ασημένια θήκη πάνω από τον βωμό του βασιλικού παρεκκλησίου του καθεδρικού ναού του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστή (Σαν Τζοβάνι Μπατίστα). Σημειώνουμε ότι όταν η Σινδόνη πέρασε στα χέρια του Οίκου της Σαβοΐας, από τον οποίον προέρχονταν οι βασιλείς της Ιταλίας, η Καθολική Εκκλησία την αποδέχτηκε επίσημα.

Αρκετοί ερευνητές, όμως, αμφισβητούν τη γνησιότητα ή μάλλον την παλαιότητα της «ιεράς Σινδόνης» και διατείνονται ότι το ιερό κειμήλιο μπορεί να είναι έργο κάποιου ζωγράφου του Μεσαίωνα, πιθανώς του Λεονάρντο ντα Βίντσι. Επειδή, όμως, όπως ήδη αναφέραμε, η αυθεντικότητα της εικόνας ενός εσταυρωμένου άνδρα είναι πλέον αδιαμφισβήτητη, οι επικριτές της γνησιότητας της Σινδόνης πιστεύουν ότι παριστάνει έναν ιππότη που σταυρώθηκε τον Μεσαίωνα, όπως ακριβώς ο Χριστός.

Εντούτοις, λίγα χρόνια πριν από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, με την ανακάλυψη της ραδιογραφίας, ειδικοί ερευνητές —όπως ο Yves Delages, καθηγητής στη Σωρβόνη κ.ά.— πείστηκαν ότι το αποτύπωμα της ιεράς Σινδόνης δεν ήταν έργο ζωγράφου, αλλά η αρνητική απόδοση πάνω σε ύφασμα της εικόνας ενός πραγματικού ανδρικού σώματος. Η μοναδική αμφιβολία τους εστιαζόταν στο ερώτημα αν η αγία Σινδόνη αποτύπωνε το σώμα του Χριστού ή το σώμα κάποιου χριστιανού ασκητή και μάρτυρα, που είχε ταφεί με τον ίδιο τρόπο που τάφηκε ο Κύριος. Αργότερα, με τη βοήθεια της ραδιογραφίας και της λεπτομερούς εξετάσεως που έκαναν ειδικοί επιστήμονες ανακάλυψαν σημάδια οπών-πληγών σε όλα εκείνα τα μέρη του σώματος, που κατά την αφήγηση των Ευαγγελίων, είχε πληγωθεί ο Κύριος με τα καρφιά και τη λόγχη με την οποία τον κέντησαν στο στήθος. Αρα αποφάνθηκαν για τη γνησιότητα του ιερού κειμηλίου.

Η έρευνα, όμως, δεν σταμάτησε, μάλλον αναζωπυρώθηκε αφού τελευταίως ανακαλύφθηκαν νέες επιστημονικές τεχνικές ελέγχου.

Από τότε, δεκάδες επιστήμονες εργάστηκαν πάνω στην «ιερά Σινδόνη». Αλλωστε, χρησιμοποιώντας τις σύγχρονες τεχνικές, Αρχαιολογία και Κοινωνικές Επιστήμες, προσπαθούν να φτιάξουν μία εικόνα του ιστορικού Ιησού, βασιζόμενες στη δισχιλιετή εκκλησιαστική παράδοση.

Μετά την αρχική φωτογράφησή της από τον φωτογράφο Σεκόντο Πία (Secondo Pia, 1898), οι Reffo και Cussetti ζωγράρισαν αντίγραφα της Σινδόνης, ενώ τη μελέτησε και ο Γάλλος βιολόγος Paul Vignon, φίλος του πάπα Pius XI. Στη συνέχεια, το 1931, οι Αμερικανοί καθηγητές Eric Jumper και John Jackson πήραν μια φωτογραφική πλάκα και μ' ένα μικροφωτόμετρο μέτρησαν τις σχετικές αμαυρώσεις του φωτογραφικού ειδώλου.

Άλλοι ερευνητές, όμως, διατύπωσαν τις αντιρρήσεις τους και έτσι η έρευνα συνεχίστηκε. Το 1984, επικεφαλής μιας πολυπληθούς ομάδας έρευνας για τη μελέτη της ιεράς Σινδόνης τέθηκε ο διάσημος Καναδός πορτρατίστας Κέρτις Κούπερ, ο οποίος έχοντας πρόσβαση στους υπερσύγχρονους υπολογιστές της NASA κατάφερε να αποκαταστήσει πλήρως την εικόνα «εκείνου» που είχε αποτυπωθεί στην «ιερά Σινδόνη». Η διαστημική τεχνολογία αποτέλεσε σημαντικό εργαλείο στα χέρια των ειδικών, ενώ στοιχεία που αφορούσαν τα μαλλιά, τα μάτια και το χρώμα του δέρματος βασίστηκαν στον νόμο των πιθανοτήτων. Το αποτέλεσμα ήταν να σχηματισθεί η γνωστή μορφή με το επίμηκες γωνιώδες πρόσωπο και το βλέμμα που μαγνητίζει, η οποία ταυτίζεται με την παραδοσιακή μορφή του Ιησού, όπως την ξέρουμε από τους πίνακες της Αναγέννησης, μάλιστα η σχετική «δουλειά» του Κούπερ δημοσιεύτηκε στο

περιοδικό Paris Match (1984). Αρα, το μυστήριο της φυσιολογίας του Κυρίου βρήκε τη λύση του ή τουλάχιστον την πιθανή του λύση.

Το 1996 ο φωτογράφος Πιερό Πετίλο με δεδομένο το πορτρέτο του Ιησού από τον Κούπερ, χρησιμοποίησε την τεχνική morfing —δηλαδή τη νέα τεχνική στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές που αναπαράγει ψηφιακά τη μορφή ενός ανθρώπου— και το τελικό του αποτέλεσμα ίσως να είναι η «πραγματική» μορφή του Ιησού Χριστού. Η πρώτη, όμως, σοβαρή επιστημονική μελέτη του ανεκτίμητου κειμηλίου φαίνεται ότι έγινε από την ομάδα STURP (Shroud of Turin Research Project). Ο Βαγγέλης Μαγκίρης σε σχετικό άρθρο του (1997), στο Περισκόπιο της Επιστήμης, γράφει χαρακτηριστικά για τα αποτελέσματα αυτού του εγχειρήματος: *«Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή η εικόνα σχηματίζεται όχι από χρωστική, αλλά από αλλοίωση της κυτταρίνης των ινών, συγκεκριμένα από αφυδατική οξειδωση υπό όξινες συνθήκες, σε μέγιστο βάθος 40 μμ, ενώ δεν υπάρχουν ίχνη τριχοειδούς διασποράς, όπως θα αναμενόταν από τη δράση κάποιου ρευστού παράγοντα. Η εικόνα είναι ισότροπη, δεν παρουσιάζει δηλαδή εντονότερα ή ασθενέστερα ίχνη κατά περιοχές, όπως συμβαίνει σε όλα τα έργα τέχνης, λόγω των ανατομικών περιορισμών του καλλιτέχνη. Όπως συμπεράναν οι ειδικοί του STURP, η σύγχρονη τεχνολογία (ακτίνες λέιζερ) επιτρέπει την αναπαραγωγή ενός τέτοιου αποτελέσματος, δεν είναι γνωστό όμως πώς θα μπορούσε να παραχθεί αυτό με τα μέσα που είχε στη διάθεσή του ο μεσαιωνικός καλλιτέχνης... Η ομάδα STURP δήλωνε τελικά πεπεισμένη ότι η πιθανότητες να μην είναι αυθεντική η Σινδώνη περιορίζονταν σε μία στα 6.000.000».*

Παρ' όλα αυτά, πολλοί ερευνητές εκφράζουν τη δυσπιστία τους. Και αυτό επειδή οι μελέτες επτά διεθνών εργαστηρίων που έγιναν με τη μέθοδο του ραδιενεργού άνθρακα-14, τα αποτελέσματα των οποίων ανακοινώθηκαν τον Φεβρουάριο του 1989, τοποθετούν την παλαιότητα της «ιεράς Σινδώνης» μάλλον στον 13ο ή 14ο αιώνα, και μάλιστα μεταξύ των ετών 1260 και 1390 μ.Χ.(;). Αλλά και πάλι τίποτα δεν είναι βέβαιο, αφού άλλοι ερευνητές —Αμερικανοί και Αυστραλοί— υποστηρίζουν ότι η πυρκαγιά που ξέσπασε στον ναό του Chambèry της Γαλλίας (4 Δεκεμβρίου του 1532) και παρ' ολίγο να κατέστρεφε την ιερά Σινδώνη μπορεί να έχει αλλοιώσει την αναλογία ισοτόπων του άνθρακα στο ύφασμα παραπλανώντας τους ειδικούς ερευνητές! Επιπλέον μετά την πάροδο τόσων ετών, αν η Σινδώνη είναι αυθεντική, βακτηρίδια που διεισδύουν στην ύφανση των υφασμάτων δρουν σαν ένα «παραμορφωτικό» φίλτρο που επηρεάζει τόσο τη σύσταση των ινών, όσο και την αξιοπιστία της χρονολόγησης με τον ραδιενεργό άνθρακα-14.

Για όλους αυτούς τους λόγους η έρευνα πάνω στην ιερά Σινδώνη του Τορίνου θα συνεχιστεί. Το ιερό κειμήλιο σπάνια εκτίθεται δημόσια σε λαϊκό προσκύνημα, όπως στους γάμους του πρίγκηπα Ουμβέρτου (1931) και κατά την 400ή επέτειο της άφιξης της στο Τορίνο (1978). Την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα από τις 18 Απριλίου έως τις 16 Ιουνίου του 1998, ενώ στις 24 Μαΐου του ίδιου έτους την προσκύνησε ο πάπας. Υπολογίζεται ότι τρία εκατομμύρια πιστοί προσκύνησαν την ιερά Σινδώνη. Η επόμενη επίδειξή της και τελευταία του 20ού αιώνα έγινε την περίοδο του καθολικού Πάσχα του 2000, επ' ευκαιρία των 2.000 ετών από τη γέννηση του Θεανθρώπου.

Μια πρόσφατη πρόταση, που διατυπώθηκε στα μέσα του 1998, και έχει προκαλέσει ιερή αγανάκτηση τόσο στους εκκλησιαστικούς κύκλους, όσο και στους πιστούς Χριστιανούς, είναι η δυνατότητα κλωνοποίησης του Ιησού που συζητήθηκε με κάθε σοβαρότητα από Βρετανούς «ειδικούς».

Το εγχείρημα, σύμφωνα με τους υποστηρικτές της ιδέας, δεν φαίνεται απραγματοποίητο, αν ληφθεί υπόψη ότι σώζονται κάποιες σταγόνες αίματος του Θεανθρώπου επάνω στην ιερά Σινδώνη του Τορίνου, αν βέβαια θεωρηθεί ως αυθεντική.

Η ιδέα της κλωνοποίησης του Ιησού ανήκει στον σχεδιαστή Τζων Ουέστον, ο οποίος έχει εργαστεί και για την παραγωγή ενός μάλλινου πουλόβερ από το μαλλί της Ντόλλυς, του γνωστού κλωνοποιημένου προβάτου. Ο Τζων Ουέστον πιστεύει ότι η μέθοδος του κλωνισμού είναι εφαρμόσιμη και για τον Ιησού Χριστό, αρκεί να απομονωθεί το DNA από τις κηλίδες του αίματος που υπάρχει στη Σινδώνη. Σύμφωνα με τους ειδικούς, τους οποίους συμβουλευτήκε ο Ουέστον, πρέπει να υπάρχει αρκετή ποσότητα «απολιθωμένου» αίματος, ώστε να μπορεί να παραληφθεί ο αναγκαίος αριθμός μορίων, που θα εξασφαλίσει μια σωστή και απόλυτα αντιπροσωπευτική δόση DNA. Οι απόψεις αυτές για την επίσημη Εκκλησία είναι εντελώς παράλογες. Ακόμη κι αν ένα τέτοιο εγχείρημα ήταν εφικτό, το κλωνοποιημένο πρόσωπο του Ιησού, που πιθανώς θα προέκυπτε από τις στάγονες αίματος της ιερής Σινδόνης δεν θα ήταν ο Θεάνθρωπος Ιησούς —κάτι τέτοιο είναι θεολογικά, αλλά και βιογενετικά ανέφικτο— αλλά ένα άλλο άσχετο άτομο.

Αρκετοί υποστηρικτές της «παράλογης» —από πολλές απόψεις— ιδέας θέλουν να πιστεύουν ότι πρόκειται για μια ουσιαστική επάνοδο του Ιησού στη Γη. Προβληματίζονται και αναρωτιούνται μήπως ουσιαστικά αυτή θα είναι η Δευτέρα Παρουσία!

Η ιδέα της κλωνοποίησης του Ιησού φαίνεται ότι άρεσε και προβλημάτισε τον γνωστό παραγωγό κινηματογραφικών ταινιών Ντέιβιντ Ρολφ, ο οποίος σχεδιάζει μια ταινία με αυτό ακριβώς το θέμα. Ο Ντέιβιντ Ρολφ έχει μια σχετική εμπειρία επί του θέματος, αφού ήταν ο παραγωγός της ταινίας «Ο σιωπηλός μάρτυρας», που είχε ως θέμα της την ιστορική πορεία και την ιερή παράδοση για τη Σινδώνη του Τορίνου. Τότε, είχε την αμέριστη βοήθεια της Καθολικής Εκκλησίας, τώρα η ίδια Εκκλησία προβληματίζεται πάνω στο νέο του εγχείρημα και ιδιαίτερα για την αναπαράσταση —με κάθε επιστημονική ακρίβεια— της διαδικασίας κλωνοποίησης από τις κηλίδες αίματος του ύφασματος. Το Βατικανό, κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, προσπαθεί να συγκεντρώσει όλα τα κομματάκια από το ύφασμα της ιερής Σινδόνης, που κατά καιρούς είχαν σταλεί για εξέταση σε διάφορα επιστημονικά εργαστήρια της Ευρώπης και των Η.Π.Α. για να αποφανθούν για την παλαιότητα της Σινδόνης. Και αυτό προς αποφυγή ανόσιων εκπλήξεων...

Βιβλιογραφία

Στράτος Θεοδοσίου και Μάνος Δανέζης: «Στα Ιχνη του Ι.Χ.Θ.Υ.Σ», εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα 2001.